

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

20__ р.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ / ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02100054
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 3523/20

Жильцов
(прізвище, ім'я)

«__» _____ 20__ р.

Київ – 2020

Розробник: Кацалап Олена Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу.

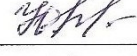
Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Інституту мистецтв

Протокол від 30.01 2020 р. № 1

Секретар О. В. Коновалова

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 23.01.2020 р. № 1

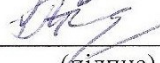
Завідувач кафедри Ю. В. Мережко
(підпис)

Програму практики погоджено з гарантом освітньо-професійної програми підготовки бакалавра музичного мистецтва 025.00.02 Сольний спів

Гарант освітньо-професійної програми О. П. Петрикова
(підпис)

___ 20__ р.

Програму практики перевірено

Заступник директора А. О. Таранник
(підпис)

___ 20__ р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Виробнича / педагогічна	
Загальний обсяг кредитів / годин	12 / 360	
Курс	IV	IV
Семестр	VIII	-
Кількість змістових компонентів з розподілом:	1	
Обсяг кредитів	6	-
Обсяг годин	180	-
Тривалість (у тижнях)	4	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Бази практики

- 1) Київський Палац дітей та юнацтва (вул. Івана Мазепи, 13).
- 2) Дитяча школа мистецтв № 4 Дарницького району м. Києва (вул. Анни Ахматової, 5).

3. Мета та завдання практики

Мета виробничої / педагогічної практики – залучення студентів до творчого процесу в культурно-мистецьких закладах позашкільної освіти і набуття ними необхідних знань у вокально-педагогічній роботі з дітьми та підлітками. Зокрема, йдеться про організацію практичних занять у класі сольного співу (естрадного та академічного), розуміння специфіки підбору та вивчення творів вокального репертуару, роботу над вокально-виконавським відтворенням тощо.

Професійна кваліфікація після закінчення бакалаврату – «співак, викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів»; спеціалізація: артист та керівник вокального ансамблю.

Завдання виробничої / педагогічної практики:

- опанування студентами специфіки педагогічної взаємодії викладача та учня у класі сольного співу і особливостей проведення практичних занять;
- формування навичок діагностування музичних здібностей, володіння методикою постановки голосу, методами розвитку вокальної техніки, культури співу, творчого потенціалу учня;
- спроможність проектувати вокально-педагогічний репертуар для дитячих та підліткових співацьких голосів, здатність до

самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках;

- володіння методикою роботи над вокальними вправами, вокалізами, вокальними творами різної форми, жанру, стилю (вміння читати нотний текст з аркуша, застосування прийомів гри на фортепіано, сформованість музично-теоретичного тезаурусу);
- практична робота з учнем, уміння застосовувати методи педагогічного аналізу вокального виконавства;
- здатність працювати в команді;
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

4. Результати проходження практики

У результаті проходження виробничої / педагогічної практики студенти повинні знати:

- специфіку вокально-педагогічної роботи з учнем у класі сольного співу;
 - методику постановки й розвитку дитячого та підліткового співацького голосу, методи роботи над вокальним репертуаром;
- уміти:
- цілеспрямовано планувати навчальну роботу в класі сольного співу;
 - визначати рівень вокально-технічного, музично-художнього та загальнокультурного розвитку учня, використовуючи навички діагностування музичних здібностей;
 - розспівувати учня, підбирати твори навчального вокального репертуару, ефективно використовуючи бібліотечний фонд та інформаційні технології, аналізувати основні аспекти його вокально-виконавської діяльності;
 - працювати в команді;
 - спрямовуватися на самоосвіту, самоорганізацію, рефлексію, самокоригування і самовдосконалення.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1 (перший тиждень)	
Установча конференція	2
<i>Опанування основних понять і принципів роботи у класі сольного співу</i>	40 8-сам. р
– <u>перший тиждень</u> – прибуття на базу практики,	24

знайомство з викладачем, у класі якого проходитиме практично-творча робота, та обраним для роботи учнем (вікова категорія, характер тощо), формування навичок діагностування його музичних здібностей (спостереження за розспівуванням, яке проводить викладач, оцінювання якості інтонування, точності відтворення музичного матеріалу, емоційності сприймання музичних творів, виявлення проблемних моментів)	
<u>самостійна робота:</u> студіювання фахових джерел	8
– <u>перший тиждень</u> – ознайомлення з творами навчального вокального репертуару учня, які він виконував, усвідомлення специфіки, доцільності їх підбору	16
Етап 2 (другий-четвертий тижні)	
<i>Практична робота у класі сольного співу (у присутності викладача)</i>	<i>112 16-сам. р.</i>
– <u>другий тиждень</u> – налагодження безпосередньої комунікації з учнем, опанування вміння розспівувати його, підбираючи вправи з урахуванням віку, рівня підготовки та з метою розвитку вокальної техніки, музикальності	24
– <u>другий тиждень</u> – самостійний підбір твору навчального вокального репертуару відповідно до вікової категорії (текст і художній образ має бути зрозумілим і цікавим), музичних здібностей учня (діапазону голосу, відчуття ритму, творчої уяви тощо), доцільності; оцінювання роботи з підбору твору викладачем	16
<u>самостійна робота:</u> підбір розспіванок, пошук твору навчального вокального репертуару	8
– <u>третій тиждень</u> – розспівування, робота з учнем над вивченням та вокально-технічним відтворенням уведених у роботу творів навчального вокального репертуару	24
<u>самостійна робота:</u> студіювання музичного матеріалу (розбір і вивчення, управне читання з листа, гра на фортепіано, визначення вокально-творчих завдань)	8
– <u>третій-четвертий тиждень</u> – розспівування, робота з учнем над вокально-технічним і художнім виконанням творів навчального вокального репертуару, допомога у підготовці до	40

можливої його участі в концертному заході	
– <u>четвертий тиждень</u> – демонстрування роботи з учнем у класі сольного співу (фрагмент заняття на заключному етапі проходження практики)	8
Звітна конференція	2
Разом	180
Усього	180

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики.

На установчій конференції, запланованій з метою надання інформації щодо виробничої / педагогічної практики, буде повідомлено про терміни її проходження, бази, де відбуватиметься практично-творча робота, також ознайомлено з метою, завданнями та особливостями проходження підсумкового контролю, вимогами до оформлення щоденника практики тощо.

На базах практики студенти будуть розподілені до класів викладачів сольного співу. У процесі роботи з допомогою фахівців вони повинні опанувати такі основні поняття і принципи роботи у класі сольного співу:

1). Діагностування музичних здібностей учня, що включає спостереження за розспівуванням, яке проводитиме викладач, оцінювання якості інтонування, точності відтворення музичного матеріалу, емоційності сприймання музичних творів, виявлення проблемних моментів тощо. Спостерігаючи за роботою викладача, необхідно звернути увагу на висловлені ним зауваження й рекомендації у вокально-виконавській практиці, навички комплексного виконавства, комунікацію з учнем тощо, аби використати ці професійні якості у власній практичній роботі та майбутній фаховій діяльності. Питання професійного характеру, що можуть виникнути в ході занять, слід негайно з'ясувати і ретельно опрацювати.

2). Ознайомлення з творами навчального вокального репертуару учня, вміння самостійно підбирати репертуар.

3). Розспівування учня, розвиток його голосу, робота над вивченням та вокально-технічним і художнім виконанням уведених у роботу творів навчального вокального репертуару, що можливо здійснити на основі результатів діагностування його музичних здібностей. Заняття відбуватимуться в присутності викладача. Розспіванки і твори слід підбирати з урахуванням вікових особливостей, вокально-технічних можливостей учня та з розрахунком на подальший розвиток його голосу, музикальності, творчого потенціалу. Під час його співу необхідно звернути увагу на застосування співацького дихання, правильність інтонаційного та ритмічного відтворення, артикуляцію й дикцію, вірну вимову слів, використання

динамічних відтінків, роботу над художнім образом. Слід спонукати учня до щирості виконання, уміти пояснити особливості сценічної поведінки та культури. Основою практичної діяльності мають слугувати теоретично-методичні знання, здобуті при вивченні навчальних дисциплін «Методика викладання сольного співу», «Музична педагогіка» та ін., і вміння, отримані під час перебування на попередніх заняттях у класі сольного співу.

На заключному етапі проходження практики студенти повинні продемонструвати роботу з учнями у класі сольного співу (фрагмент заняття).

6.2. Завдання для самостійної роботи та/або перелік індивідуальних завдань для студентів.

Робота студентів під час проходження виробничої / педагогічної практики полягає в накопиченні необхідних знань із допомогою фахових джерел. На першому етапі важливо зрозуміти специфіку підбору розспіванок і творів навчального вокального репертуару відповідно до вікових особливостей та вокально-технічних можливостей учнів.

На другому етапі особливої підготовки потребуватиме робота з учнями, адже власні знання і вміння доведеться застосувати на практиці. Обов'язково має бути налагоджено з ними комунікацію, підібрані необхідні для розвитку їхніх вокальних можливостей розспіванки, простудійований музичний матеріал (розбір і вивчення, управне читання з листа, гра на фортепіано, визначення вокально-творчих завдань). Важливо при цьому послуговуватися фаховою термінологією. При необхідності можливо застосовувати пояснювально-ілюстративний метод. Після занять слід навчитися аналізувати ефективність педагогічних впливів.

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики.

На базях проходження виробничої / педагогічної практики студенти зобов'язані дотримуватися трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Їхня діяльність повинна бути зорієнтована на виконання завдань практики. Вони мають право розраховувати на консультативну фахову допомогу керівників практики. Ключові робочі моменти повинні бути зафіксовані в щоденнику.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.

Керівники від закладу вищої освіти та баз проходження практики здійснюють організацію та забезпечують виконання завдань виробничої / педагогічної практики. Керівник від закладу вищої освіти:

- вирішує питання, пов'язані з організацією практики;
- проводить установчу та звітну конференції;

- спостерігає та контролює роботу студентів, ведення ними щоденників;
- надає їм методичні рекомендації у плануванні та проведенні творчо-практичної роботи;
- на основі фахового відгуку й оцінки здійснює контроль їхньої успішності.

Керівник від бази проходження практики:

- скеровує діяльність студентів;
- спостерігає за опануванням ними різних форм і методів роботи;
- забезпечує проведення підсумкового практичного заняття з учнем у класі сольного співу.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	кількість одиниць	Максимальна кількість балів
<u>Перший тиждень</u> – формування навичок діагностування музичних здібностей учня (спостереження за розспівуванням, яке проводить викладач, оцінювання якості інтонування, точності відтворення музичного матеріалу, емоційності сприймання музичних творів, виявлення проблемних моментів)	Щоденник	10	3	30
<u>Самостійна робота:</u> студіювання фахових джерел	Щоденник	5	1	5
<u>Перший тиждень</u> – ознайомлення з творами навчального вокального репертуару учня, які він виконував, усвідомлення специфіки,	Щоденник	10	2	20

доцільності їх підбору				
<u>Другий тиждень</u> – налагодження безпосередньої комунікації з учнем, опанування вміння розспівувати його, підбираючи вправи з урахуванням віку, рівня підготовки та з метою розвитку вокальної техніки, музикальності	Щоденник	10	3	30
<u>Другий тиждень</u> – самостійний підбір твору навчального вокального репертуару відповідно до вікової категорії (текст і художній образ має бути зрозумілим і цікавим), музичних здібностей учня (діапазону голосу, відчуття ритму, творчої уяви тощо), доцільності; оцінювання роботи з підбору твору викладачем	Щоденник	10	2	20
<u>Самостійна робота:</u> підбір розспіванок, пошук твору навчального вокального репертуару	Щоденник	5	1	5
<u>Третій тиждень</u> – розспівування, робота з учнем над вивченням та вокально-технічним відтворенням уведених у роботу творів навчального вокального репертуару	Щоденник	10	3	30
<u>Самостійна робота:</u> студіювання музичного матеріалу (розбір і вивчення, управне читання з листа, гра на фортепіано, визначення вокально-творчих завдань)	Щоденник	5	1	5
<u>Третій-четвертий тиждень</u> – розспівування, робота з учнем над вокально-технічним і художнім виконанням творів навчального вокального репертуару, допомога у його підготовці до можливої участі в концертному заході	Щоденник	10	5	50
<u>Четвертий тиждень</u> – демонстрування роботи з учнем у класі сольного співу (фрагмент заняття на заключному етапі проходження практики)	Відкритий показ	10	1	10
Разом				205
Максимальна кількість балів: 205				

Розрахунок коефіцієнта: 2,05

7.2. Перелік звітної документації.

Щоденник практики

1. Титульна сторінка
2. Інформація про студента (коли прибув-вибув з бази проходження практики тощо)
3. Календарний графік проходження практики
4. Робочі записи під час проходження практики
5. Відгук і оцінка роботи студента на практиці
6. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики, висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження студентом практики.

7.3. Вимоги до звіту про практику.

На заключному етапі проходження виробничої / педагогічної практики будуть проведені підсумкові заняття. Спираючись на теоретично-методичні знання, здобуті при вивченні навчальних дисциплін «Методика викладання сольного співу», «Музична педагогіка» та ін., і отримавши необхідні вміння під час перебування на заняттях у класі сольного співу, студенти у присутності фахівців повинні провести фрагмент заняття, яке має включати розспівування учня (5 розспіванок) та роботу над вокально-технічним і художнім виконанням одного з творів навчального вокального репертуару з подальшою короткою характеристикою базових вокально-виконавських елементів: оцінювання співацького дихання, артикуляції й дикції, інтонування, застосованих динамічних відтінків, різноманітних засобів художньої виразності та виявлення виконавських помилок і шляхів для їх виправлення. Важливо при цьому послуговуватися фаховою термінологією. Фрагменти підсумкових занять будуть зафіксовані на фото- та відеокамеру для наочного підтвердження результатів практики.

Звітна конференція передбачає підбиття підсумків проходження виробничої / педагогічної практики: звітування студентів, озвучення відгуків та оцінювання їхньої роботи на базах проходження практики, висновок керівника практики від закладу вищої освіти. Також відбудеться виставлення заліку і здача щоденників практики.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання.

Перевірка виконання студентами завдань виробничої / педагогічної практики та її оцінювання здійснюватиметься на основі продемонстрованих ними професійних умінь і навичок, а також фахових відгуків викладачів і керівників від баз практики, занотованих у щоденнику. Кількість балів

залежатиме і від академічної доброчесності студентів. Невиконання завдань практики без поважних причин гарантує отримання незадовільної оцінки.

7.5. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, однак достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	0-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. К.: Музична Україна, 1971. 90 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
2. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 3 примірники).
3. Словник-довідник співака : Навчальний посібник [Інформаційно-довідкове видання]. Уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, видання друге. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с. – Електронна база кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету імені

- Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2).
4. Хоменко А. Б. Постановка голосу : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. і вчителів музики шкіл різного типу. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 128 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).
 5. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: Навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу. К. : ІЗМН, 1998. 160 с. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 1 примірник).

Додаткові:

1. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано. М. : Музыка, 1985. 31 с.
2. Добровольская Н., Орлова Н. Что надо знать учителю о детском голосе. М., 1972. 32 с.
3. Емельянов В. В. Фонопедические упражнения: метод. разработка. Кировоград, 1988. 29 с.
4. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса. Киев, 1988. 144 с.
5. Малинина Е. Вокальное воспитание детей. Л., 1967. 45 с.
6. Менабени А. Г. Вокальные упражнения в работе с детьми. Музыкальное воспитание в школе. М.: Просвещение, 1978. Вып. 13. С. 28-37.
7. Тевлина В. К. Методика работы над песней (начальные классы). Музыкальное воспитание в школе. М. : Музыка, 1986. Вып. 17. С. 33-41.
8. Юцевич Ю. Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с. 77 нотних прикладів та малюнків. – Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка (бульвар І. Шамо, 18/2; 9 примірників).

9. Додаткові ресурси

1. Євстігнєєва Н. І. Особливості процесу голосоутворення та розвиток вокальних навичок молодших школярів. Методичні рекомендації. Постава, 2004. 44 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3397/1/Evstigneeva14.pdf>.
2. Шеремета О. Методика виявлення рівнів музичальності. URL: <https://repetitor.org.ua/metodika-viyavlennya-rivniv-muzikalnosti>.
3. Юрко О. О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти. Методичний посібник. Суми, 2005. 137 с. URL: https://bia.ucoz.ru/_ld/0/7_1_.pdf.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет ___ Інститут мистецтв _____

Кафедра, циклова комісія ___ кафедра академічного та естрадного
вокалу _____

Спеціальність ___ 025 Музичне мистецтво _____

Освітній рівень ___ перший (бакалаврський) _____

Освітня програма ___ 025.00.02 Сольний спів _____

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я та прізвище відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи “____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ім'я та прізвище відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	

Керівники практики:

від підприємства, організації, установи _____

(підпис) (ім'я та прізвище)

від закладу вищої освіти _____

(підпис) (ім'я та прізвище)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(підпис)

(ім'я та прізвище)

Печатка

« _____ » _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти

Дата складання заліку „____” _____ 20____ року

Оцінка:

за стобальною шкалою _____

рейтингова оцінка _____

Керівник практики
від закладу вищої освіти _____ Олена Кацалап

Завідувач кафедри
академічного та естрадного вокалу _____ Юлія Мережко